

وژره فضای مجازی

ونامه های رهبری به جوانان غربی

چکیده

با پیشرفت فناوری، هر روز ابزارهای جدیدتری پا به این عرصه می‌گذارد. گوشی‌های هوشمند، یکی از این ابزارهاست که با امکانات متنوعی که دارد، شرایط خوبی را برای استفاده‌های مختلف فراهم آورده است. نرم‌افزارهایی که برای این دسته از ابزارها تولید می‌شود، بسیار فراوان است. با توجه به جایگاه این وسیله در زندگی انسان‌ها و گستردگی آن، مناسب است که برای معرفی و ترویج اسلام و آموزه‌های اسلامی، از آن به‌خوبی بهره‌برداری شود. در شرایط کنونی، جایگاه نرم‌افزارهای اسلامی در میان انواع نرم‌افزارهای موبایلی، بسیار کم‌رنگ دیده می‌شود و شایسته است که مسلمانان با توجه به شرایط موجود، بیشترین بهره‌برداری را در این جهت داشته باشند.

کلیدواژگان: نرم‌افزارهای اسلامی، حامل‌های همراه، معرفی اسلام.

حامل‌های همراه و نقش آن در معرفی اسلام

حمید مهاجرینی *

hmohajerini@gmail.com

مقدمه

با ظهور حامل‌های همراه از حدود سال ۱۹۹۹ و پس از آن گسترش نرم‌افزارها، از یک سو، امکان دسترسی به منابع آسان شده و از سوی دیگر، منابع نامعتبر دینی برای ضربه‌زدن به دین توسط معاندان گسترش یافته است؛ تا جایی که در عصر حاضر با گسترش ابزارهای ارتباطی همچون حامل‌های همراه، شناخت دین به امری سهل و ممتنع تبدیل شده است.

امروزه، بسیاری از مردم اوقات خود را با گوشی‌های هوشمند و استفاده از نرم‌افزارهای آن می‌گذرانند. بسیاری از این منابع، به صورت نرم‌افزارها در فروشگاه اینترنتی قابل دسترس هستند. هم‌اکنون، حدود ۱/۶ میلیارد نرم‌افزار همراه وجود دارد که قابل دسترس است.

با توجه به تأکید مقام معظم رهبری در سخنان و نامه‌هایشان به جوانان اروپا و آمریکای شمالی مبنی بر شناخت اسلام اصیل از طریق منابع و بدون واسطه، باید دید سهم نرم‌افزارهای اسلامی در بازارهای حامل‌های همراه چقدر است؟ چه میزان از وقت کاربران به نرم‌افزارهای موبایلی دینی و به‌خصوص اسلامی می‌گذرد؟ این موضوع با توجه به فرامرزی بودن فناوری‌های نرم‌افزاری از یک سو، و لزوم احترام به پیوندهای فرهنگی، شرایط طبیعی و همچنین، احترام به جامعه مخاطب از سوی دیگر، حائز اهمیت فراوانی می‌شود. همان‌گونه که مقام معظم رهبری نیز در نامه دوم خود اشاره کردند، بدون شک، باید توجه داشت که عدم توجه به این موارد و برقراری پیوندهای ناهمگون و تحمیلی، منجر به پیامدهای ناموفق و خسارت‌بار خواهد شد.

گوشی‌های هوشمند؛ از ابداع تا تأثیرگذاری

در چند دهه اخیر، ابداع روش‌های ارتباطی و تغییر نوع رفتارهای ارتباطی با به وجود آمدن روش‌ها و فناوری‌های جدید و تأثیر آن در زندگی و کار بشر، غیرقابل انکار است. به وجود آمدن شبکه‌های ارتباطی و گسترش آنها مانند اینترنت و ماهواره‌ها، باعث شده است که مرزها روزبه‌روز کوچک‌تر شود و شرایط کار و کسب درآمد تغییر کند و مردم در دورافتاده‌ترین نقاط دنیا بتوانند به راحتی با دیگر مردم جهان ارتباط برقرار کنند و به آسانی بتوانند از اخبار سایر نقاط دنیا با خبر شوند. به وجود آمدن فناوری‌های جدید در ارتباطات و روزآمدسازی اطلاعات، باعث شده است که در بین آژانس‌ها و سازمان‌های اطلاع‌رسانی، جنگ اطلاعاتی

رخ دهد؛ به گونه‌ای که متن‌های خبری برای اعلام خبرها بر سر صدم ثانیه رقابت می‌کنند. این مهم، تنها از راه اطلاع‌رسانی سریع به وسیله فناوری می‌تواند فراهم شود که شخص بتواند از محل سکونت خود، اطلاعات را به سرعت و در زمانی غیرقابل تصور، به اقصی نقاط جهان منتقل کند و در دسترس استفاده‌کنندگان قرار دهد و بسیاری از کارها را آسان نماید.

تغییر و تحول در زمینه رایانه و به وجود آمدن فناوری‌های جدید اطلاعات و ارتباطات، گام مؤثری در این زمینه‌ها می‌باشد و بدون شک، مهم‌ترین و بزرگ‌ترین پیشرفت در زمینه فناوری اطلاعات و ارتباطات، به ابداع «وب» توسط «تیم برنرزیلی» در اواخر سال ۱۹۸۰ برمی‌گردد. برای درک جایگاه وب، کافی است به ضریب نفوذش پس از ابداع آن توجه شود. تلفن پس از ۷۴ سال، رادیو پس از ۳۸ سال، رایانه‌های شخصی پس از ۱۶ سال، تلویزیون پس از ۱۳ سال و وب پس از ۴ سال، موفق به جذب پنجاه میلیون استفاده‌کننده شده‌اند.

بی‌شک، فناوری ارتباطات و اطلاعات تأثیر بسزا و گسترده‌ای در زمینه‌های اقتصادی و اجتماعی جوامع داشته است؛ به گونه‌ای که حتی تبادل فرهنگ‌ها و نفوذپذیری فرهنگی را تحت تأثیر قرار داده است؛ چرا که هر فناوری شیوه‌ها و روش‌های مخصوص به خود را دارا می‌باشد و در این میان، هنگامی که افراد با فرهنگ‌های مختلف از یک فناوری خاص برای تبادل اطلاعات و ارتباطات استفاده می‌کنند، در واقع از یک نوع فرهنگ تقریباً مشترک برای این منظور بهره می‌برند و این امر، باعث شکسته شدن مرزها و به وجود آمدن جامعه اطلاعاتی وسیع و گسترده و در حقیقت، دهکده جهانی می‌شود. در مجموع، فناوری اطلاعات و ارتباطات به عنوان یک فناوری جدید در دهه نود میلادی وارد بازار شد و به سرعت توسعه یافت. این فناوری به دلیل عمومی بودن آن، با سایر فناوری‌ها تفاوت اساسی دارد؛ به این معنا که تنها در حوزه فعالیت خود تأثیرگذار نیست، بلکه در گستره بسیاری از فعالیت‌ها، از جمله در حوزه دین، نقش بسزایی دارد.

در سه‌ماهه سوم سال ۲۰۱۱م یک میلیارد تلفن هوشمند در جهان استفاده می‌شد. فروش جهانی تلفن‌های هوشمند در سال ۲۰۱۳م، از آمار فروش سایر تلفن‌ها پیشی گرفت. در سال ۲۰۱۳م، ۶۵٪ خریداران موبایل صاحب تلفن‌های هوشمند بودند. فروش آن در اروپا در سال ۲۰۱۳م به ۸۶

در عصر حاضر و به خصوص در دهه اخیر، رسانه‌ها به صورت یک ابزار جدی برای انتقال فرهنگ و باورهای دینی در حال فعالیت هستند تا مطالب و مفاهیم خود را به صورت ارزش جلوه دهند. یکی از تأثیرگذارترین این رسانه‌ها، حامل‌های همراه هستند که هم‌اکنون نزدیک به یک چهارم از مردم جهان گوشی هوشمند دارند

حامل‌های همراه هستند که هم‌اکنون نزدیک به یک چهارم از مردم جهان گوشی هوشمند دارند. گفته می‌شود تا سال ۲۰۱۷م این میزان به یک سوم خواهد رسید. نکته قابل تأمل دیگر، میزان استفاده کاربران از گوشی‌های هوشمند در طول روز است. طبق تحقیقات انجام‌شده، هر کاربر گوشی هوشمند از سه تا پنج ساعت از گوشی خود برای استفاده از نرم‌افزار وقت می‌گذارد.

اکنون، حامل‌های همراه، یکی از قدرتمندترین ابزارهای رسانه‌ای دنیای امروز است. در واقع، شکل برقراری ارتباط در دنیای امروز متفاوت شده است و بیشترین ارتباطات در این فضا صورت می‌گیرد. بسیاری از نرم‌افزارهای ارتباطات جمعی، برای به چالش کشیدن ادیان و ایجاد ذهنیت تازه در حال تلاش هستند و دولت‌ها و کشورها هم نمی‌توانند مقابل این جریان قرار بگیرند. ذهن و افکار مردم امروز، کارزار تفکرات گوناگونی است که از طریق این رسانه قدرتمند مورد توجه قرار گرفته است؛ اما این موضوع قطعاً هم تهدید به شمار می‌رود و هم فرصت.

در مورد نرم‌افزارهای موبایلی هم باید گفت حدود ۱/۶ میلیارد برنامه تا سال ۲۰۱۵م رسماً به ثبت رسیده است که کاربران گوشی‌های هوشمند می‌توانند از آن استفاده کنند.

با گذشت زمان، کم‌کم این فضا بستر مناسبی برای بیان تفکرات متعصب و افراطی شد و ظرفیت قابل توجهی برای ردوبدل شدن اندیشه‌های افراطی و افکار مسموم پیدا کرد. این ظرفیت، در نتیجه به نفوذ آسیب روانی و اعتقادی در اذهان مخاطبان انجامید. اکنون بی‌شک، بسیاری از کاربران با این هجوم ارتباطاتی و تبلیغاتی روبه‌رو هستند؛ تا جایی که برخی در افکار خود دچار تردید و ابهام هم شده‌اند.

میلیون رسید. در چین، گوشی‌های هوشمند بیش از نیمی از محموله‌های گوشی را در سه‌ماهه دوم سال ۲۰۱۲م، به خود اختصاص دادند. در سال ۲۰۱۴م، ۵۱۴/۷ میلیون کاربر تلفن‌های هوشمند وجود داشت که این تعداد برای سال ۲۰۱۸م، ۷۰۰ میلیون تخمین زده می‌شود. در نوامبر ۲۰۱۱م، ۲۷٪ تمام عکس‌ها توسط دوربین‌های تلفن‌های هوشمند گرفته شد. یک تحقیق در سپتامبر ۲۰۱۲م اعلام کرد که ۴۱/۵٪ از دارندگان تلفن‌های هوشمند، از این وسیله برای خرید استفاده می‌کنند. یک مطالعه دیگر در ژوئن ۲۰۱۳م نشان می‌دهد که ۵۶٪ بزرگسالان آمریکایی دارای تلفن هوشمند می‌باشند. دارندگان اندروید و آیفون، نیمی از جمعیت کاربر تلفن‌های همراه را شامل می‌شوند. محموله جهانی تلفن‌های هوشمند در سال ۲۰۱۳م به یک میلیارد رسید و ۵۵٪ بازار موبایل را در دست گرفت.

بنا بر جداول ارائه‌شده توسط استاتیستا (statista) که منبع آن اطلاعاتی از ربع چهارم سال ۲۰۱۳م کمپانی تحقیقاتی نیلسن بوده، کاربران جوان‌تر از اپلیکیشن‌های بیشتر و برای مدت‌زمان بیشتری استفاده می‌کنند. به طور میانگین، ۲۶/۹ اپلیکیشن در طول یک ماه مورد استفاده قرار می‌گیرد. گروه سنی ۱۸ تا ۲۴ سال، از ۲۸ برنامه و افراد بالای ۵۵ سال، از ۲۲ برنامه کاربردی استفاده می‌کنند.

آسیب‌های ابزارهای همراه

در عصر حاضر و به خصوص در دهه اخیر، رسانه‌ها به صورت یک ابزار جدی برای انتقال فرهنگ و باورهای دینی در حال فعالیت هستند تا مطالب و مفاهیم خود را به صورت ارزش جلوه و نمایش دهند. یکی از تأثیرگذارترین این رسانه‌ها،

وجود نرم افزارها، بازی‌ها، نمادها و تصاویر و نیز کانال‌های تلگرامی، بستر مناسبی برای جولان و رشد این گونه تفکرات است.

گوشی‌های هوشمند و تبلیغ اسلام

از همان آغاز تمدن اسلامی و با ظهور ابزارهای گوناگون در هر دوره از آن، مسلمانان از آن در جهت اهداف اسلامی سود بردند؛ برای نمونه، با ظهور صنعت کاغذسازی و در ادامه با ساخت ماشین چاپ، منابع اسلامی در شکل کتاب‌های کاغذی و در چاپخانه‌ها منتشر شدند. همچنین، با پیدایی ابزارهایی نظیر ضبط صدا و تصویر، نوارهای کاست و فیلم‌های بسیار از قرائت قاریان، سخنرانی واعظان و مبلغان دینی، و فیلم‌های گوناگون با موضوع‌های اسلامی تولید و به مخاطبان عرضه گردید. این امر درباره رادیو، تلویزیون، ماهواره و اینترنت نیز صادق بوده است و مسلمانان در پی راه‌اندازی شبکه‌های رادیویی، تلویزیونی، ماهواره‌ای و اینترنتی بوده‌اند و این کارها را انجام داده‌اند. اکنون نیز که ابزارهای قابل حمل مانند گوشی‌های هوشمند و تبلت نیز همه‌گیر شده‌اند، مسلمانان در مناطق گوناگون جهان، برنامه‌هایی قابل اجرا در این ابزارها را تولید و عرضه می‌کنند؛ هرچند در قیاس با برنامه‌های غیر اسلامی، کارهای اندکی صورت می‌گیرد.

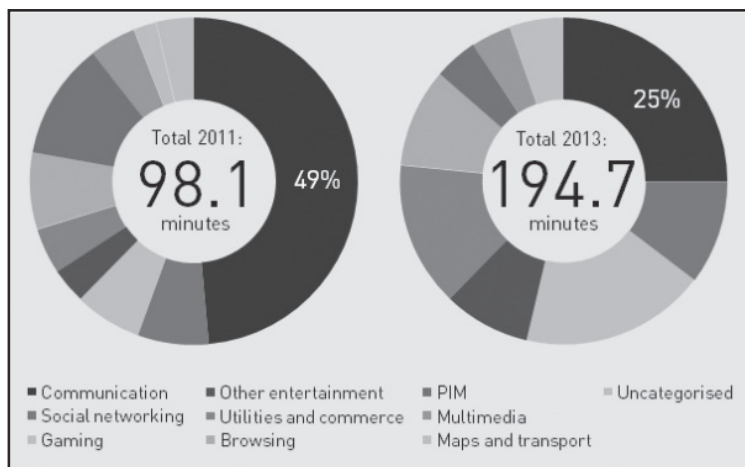
در سال‌های اخیر، ارتباط میان افراد با ظهور و گسترش رایانه و شبکه‌ها به گونه کلی تغییر یافته است. روابط اجتماعی به شکل برخاسته انجام می‌شود. مردم با استفاده از این شبکه‌ها به هم مرتبط می‌شوند. در روزگار کنونی، شبکه‌های اجتماعی، موجودیت‌های اجتماعی را بر ساخته

است که در آن مردم، سازمان‌ها و دیگران با ایجاد روابط اجتماعی دوستانه، همکاران و خویشاوندان، اطلاعاتی را تبادل می‌کنند.

در جهان اسلام، برخی از محققان بر تأثیر شبکه‌های اجتماعی روی اسلام بررسی‌هایی انجام داده‌اند و دلیل‌هایی در موافقت یا مخالفت آن عرضه کرده‌اند. نکته حایز اهمیت این است که استفاده از شبکه‌های اجتماعی، هر سال در حال افزایش است. بیشتر مسلمانان، از آن تنها برای دریافت اطلاعاتی درباره اسلام استفاده می‌کنند؛ اما برخی نیز در میان ایشان، برای تفریح و سرگرمی به سراغ این شبکه‌ها می‌روند.

در گذشته، مباحث اسلامی در نوارهای کاست، کتاب‌ها و کتابچه‌هایی در کتابخانه‌ها، مدارس اسلامی و مساجد یافت می‌شد و برای استفاده از این منابع چاره‌ای جز رفتن به این مکان‌ها نبود. امروزه، مسلمانان از فناوری اطلاعات و ارتباطات در نشر اسلام در جهان استفاده می‌کنند. تلاش‌های گوناگون در نشر موضوعات اسلامی مختلف (قرآن، حدیث، تفسیر، فقه و...) در شکل‌های گوناگون (صوت، فیلم، متن و...) در اینترنت و ابزارهای همراه انجام شده است. میلیون‌ها مسلمان و غیر مسلمان در جهان، از پایگاه‌ها و رسانه‌های اجتماعی همراه استفاده می‌کنند و مباحث و گفت‌وگوهای برخاسته درباره موضوع‌های گوناگون انجام می‌دهند. با استفاده از این ابزارها، اسلام هر زمانی و در همه جا حضور دارد.

هرچه مسلمانان در استفاده از این ابزارها کوتاهی می‌کنند، استیکار همه تلاش خود را مصروف تهاجم به اسلام با استفاده از فضای مجازی و ابزارهای ارتباطی پیشرفته می‌کند. مقام معظم رهبری با اشراف به این امر، در این باره

می‌فرماید:

«در دنیا تهاجم فرهنگی علیه انقلاب، از تهاجم سیاسی و اقتصادی سریع‌تر و همه‌گیرتر و همه‌جایی‌تر بود. انواع و اقسام کارها را کردند؛ چقدر علیه اسلام و انقلاب و مبنای اسلامی و مبنای شیعی که فکر می‌کردند در پدید آمدن این انقلاب نقش داشته، فیلم ساختند که امروز آن را به رایانه و اینترنت هم کشانده‌اند و همه کارهایی را که می‌توانستند، انجام دادند؛ ... امروز دشمن از همه روش‌ها استفاده می‌کند. من دیروز در جمع جوان‌ها می‌گفتم که امروز صدها سایت اصلی و هزاران سایت فرعی در اینترنت وجود دارد که هدف عمده شان این است که تفکرات اسلامی و به‌خصوص تفکرات شیعی را مورد تهاجم قرار دهند. تهاجم هم، تهاجم استدلالی نیست؛ از روش‌های تخریبی و از روش‌های روان‌شناسانه و غیره استفاده می‌کنند. همه اینها پاسخ دارد؛ پاسخ‌هایش هم مشکل نیست؛ بایستی از این وسایل استفاده کرد. باید از آنچه در اختیار داریم، حداکثر استفاده را بکنیم. ما نه از صدا و سیما، نه از مطبوعاتمان و نه از بسیاری از منابع عظیم عمومی‌مان، چنانکه باید و شاید، استفاده نمی‌کنیم. این، ضعف‌های ماست؛ این ضعف‌ها را بایستی کم کنیم. باید روزبه‌روز نقاط ضعف را کم و نقاط قوت را زیاد کرد و این، ممکن است.» (آیت الله خامنه‌ای (۱۳۷۹)

استفاده از این ابزارها، از یک سو، سبب خواهد شد آسیب‌هایی که ممکن است از این طریق به مسلمانان برسد کمتر شود و از سوی دیگر، تعالیم والای اسلامی از طریق

شبکه‌های جهان‌گستر، به همه مرزهای جهان و به دست مخاطبان تشنه حقیقت برسد. این آسیب‌ها صرفاً به شکل انفعالی و با فیلتر کردن رفع نخواهد شد و باید در این زمینه فعالانه‌تر رفتار شود و مراکز تحقیقاتی اسلامی، محتوایی متنقن و در خور این فضا تولید و به شکل گسترده در فضای مجازی نشر دهند تا هم اطلاعات درباره اسلام اصیل در اینترنت پربسامد، و در جست‌وجوهای کاربران نمایش داده شود و هم پادزهری برای مطالب مسمومی باشد که دشمنان اسلام در این فضا عرضه کرده‌اند. رهبر معظم انقلاب در این باره فرموده‌اند:

«اینترنت، مسئله لازمی است؛ اما این نگرانی در جهان وجود دارد که کسانی که قدرت بیشتری دارند، با استفاده از وسایلی نظیر ماهواره و اینترنت فرهنگ‌های ملی را تحت تأثیر قرار دهند که این مسئله، خطری برای کل بشر محسوب می‌شود. به همین علت، شورای عالی انقلاب فرهنگی تلاش کرده در مصوبات خود در این‌گونه مسائل، از فرهنگ جامعه نیز حفاظت کند.» (آیت الله خامنه‌ای، دیدار اعضای شورای عالی انقلاب فرهنگی، (۱۳۸۱)

البته در زمان حاضر، نرم‌افزارهای اسلامی، سهم بسیار پایینی در فضای مجازی دارند. منظور از نرم‌افزارهای اسلامی، برنامه‌هایی است که شامل کتاب‌ها، متون اصلی و منابع اصیل هستند یا برای تبلیغ و آموزش آموزه‌های اسلامی تولید شده‌اند. آمارها نشان می‌دهد که در گوگل پلی حدود ۳۰ نرم‌افزار اسلامی به زبان انگلیسی وجود دارد که بیش از نیمی از این نرم‌افزارها برای اهل سنت می‌باشد؛

اکنون، حامل‌های همراه، یکی از قدرتمندترین ابزارهای رسانه‌ای دنیای امروز است. در واقع، شکل برقراری ارتباط در دنیای امروز متفاوت شده و بیشترین ارتباطات در این فضا صورت می‌گیرد. بسیاری از نرم‌افزارهای ارتباط جمعی، برای به چالش کشیدن ادیان و ایجاد ذهنیت تازه در حال تلاش هستند و دولت‌ها و کشورها هم نمی‌توانند مقابل این جریان قرار بگیرند. ذهن و افکار مردم امروز، کارزار تفکرات گوناگونی است که از طریق این رسانه قدرتمند مورد توجه قرار گرفته است؛ اما این موضوع، هم تهدید به شمار می‌رود و هم فرصت

علاوه بر آنکه این آمار، بسیار پایین و نگران کننده است، مشخص هم نیست که آیا منابع و مأخذ اصلی است و می‌توان به آن اعتماد کرد و یا خیر؟

در فروشگاه‌های مجازی دیگر هم وضعیت مشابهی حکمفرماست. البته هدف این نوشتار، ارائه آمار در این باره نیست؛ اما به هر حال نرم‌افزارهای اسلامی حامل‌های همراه، در این فروشگاه‌های بزرگ، جایگاه و آمار مناسبی ندارند؛ در حالی که این فروشگاه‌ها روزانه بیش از چند صد میلیون بازدید کننده دارند. در این شرایط، که معاندان هر کاری را می‌کنند تا فرهنگ اسلام واقعی را مخدوش کنند؛ اما متأسفانه کشورهای اسلامی نیز کوشش شایسته‌ای در این زمینه انجام ندادند. با بررسی‌هایی که انجام شد، می‌توان چنین گفت که هنوز فروشگاه مستقلی مانند شرکت گوگل یا اپل یا موبوچین، برای ارائه نرم‌افزارهای اسلامی وجود ندارد. از سوی دیگر، نرم‌افزارهای محدودی که ارائه شده‌اند نیز غالباً ساده و با امکانات کم تهیه شده‌اند. کمتر می‌توان برنامه‌ای را یافت که دارای امکانات و ویژگی‌های مهم و برجسته باشد و به منظور ارائه و تبلیغ آموزه‌های اسلامی عرضه شده باشد.

باتوجه به آنکه این ابزارها به گونه‌ای صاحبانشان را وابسته به خود کرده و حتی هنگام خواب نیز از آنها جدا نمی‌شود و به تعبیری اغراق‌گونه، جزئی از اندام آنها شده است، می‌توان محتوایی اسلامی را در این ابزارها عرضه کرد که همیشه اسلام و تعالیم اسلامی همراه آنها باشد.

جووانانی که مخاطب نامه رهبر معظم انقلاب هستند، دعوت به شناخت اسلام اصیل شده‌اند و اگرچه این شناخت ممکن است از راه‌های گوناگون، مانند: مطالعه منابع اصیل اسلامی، گفت‌وگو با اسلام‌شناسان، شرکت در محافل و مدارس اسلامی و پایگاه‌های اینترنتی عرضه‌کننده منابع اصیل اسلامی انجام شود، اما ابزارهای همراه، به سبب دردسترس‌تر بودن و همراهی بیشتر با کاربران و نیز پرمراجعه‌تر بودن، از دیگر ابزارها مناسب‌تر خواهد بود. برخی از آمارهای استفاده، مؤید این مطلب است.

یکی از نمونه‌های موفق در استفاده از برنامه‌های حامل‌های همراه، انتشار نامه مقام معظم رهبری بود. نامه رهبری در رسانه‌ای اجتماعی اینستاگرام به شکل گسترده انتشار یافت. اینستاگرام، یکی از شبکه‌های اجتماعی فعال و دارای کاربران گسترده است. این رسانه اجتماعی مبتنی بر حامل‌های همراه، به عنوان یکی از شبکه‌های شاد و

امیدوارکننده در میان کاربران شناخته شده است و بسیاری، آن را نماد خوش‌بینی و زیبایی‌های زندگی می‌دانند و معتقدند که حتی کاربرانی که در شبکه‌های اجتماعی دیگر، بیشتر درباره جنبه‌های منفی زندگی خود سخن می‌گویند، در این شبکه بیشتر درباره زیبایی‌های زندگی خود مطلب ارائه می‌کنند.

در اینستاگرام، در جهت نشر نامه رهبری فعالیت‌های متنوعی انجام شد که در نوع خود کم‌نظیر بود که به‌خوبی نشان می‌داد به جای ربات‌های اسپمر، افرادی واقعی در جهت شکل‌گیری این جریان، فعال هستند و با وجود اینکه برخی تحلیل‌گران رسانه‌ای معتقدند که این فعالیت‌ها به صورت غیرحرفه‌ای و کاملاً آماتوری انجام شد و می‌توانست به شیوه هوشمندانه‌تر و تخصصی‌تری نیز انجام شود، ولی همین حال و هوای آماتوری و غیرحرفه‌ای، توانست جلوه صادقانه‌تری از این حرکت را به نمایش بگذارد. مسلم است که فضای مجازی، عرصه بسیار گسترده‌ای است که باید به صورت برنامه‌ریزی شده وارد آن شد. (آقاخانی ۱۳۹۴)

مقام معظم رهبری در این باره در دیدار رئیس و اعضای شورای عالی فضای مجازی به موارد مهمی اشاره کردند؛ از جمله لازمه حضور فعال و تأثیرگذار در فضای مجازی، تمرکز در تصمیم‌گیری، جدیت در اجرا بدون از دست دادن زمان، هماهنگی میان دستگاه‌ها و پرهیز از موازی‌کاری و تعارض است. (آیت الله خامنه‌ای، ۱۳۹۴)

شایسته است که در کشورهای اسلامی شاهد نوعی تمرکز و هماهنگی باشیم که برای حتی مسلمانان جهان و نه همه کاربران برنامه داشته باشند، نیازهای آنان را بشناسند و گام‌های مؤثری در این جهت بردارند. مطمئناً ورود و پیشرفت فناوری‌های تازه، با همه خوبی‌ها و آسیب‌های آن، متوقف نخواهد شد. بنابراین، می‌توان آن را یک فرصت دانسته، در راه خیر و کمال و تبلیغ اسلام واقعی بهره برد.

پیشنهادها

به نظر می‌رسد، ضرورت وجود یک فروشگاه اینترنتی اسلامی که بتوان نرم‌افزارهای اسلامی و شیعی را به طور مستقیم از آن دانلود و استفاده کرد و همچنین، یک پایگاه اینترنتی چندزبانه که کاربران از هر نقطه‌ای از جهان بتوانند وارد آن شده و با دین واقعی و حقیقی اسلام آشنا شوند، از هر زمان دیگری بیشتر احساس می‌شود؛ برای مثال، اگر یک کاربر عادی که آشنا به دین اسلام هم نیست،

به نظر می‌رسد، ضرورت وجود یک فروشگاه اینترنتی اسلامی که بتوان نرم‌افزارهای اسلامی و شیعی را به طور مستقیم از آن دانلود و استفاده کرد و همچنین، یک پایگاه اینترنتی چندزبانه که کاربران از هر نقطه‌ای از جهان بتوانند وارد آن شده و با دین واقعی و حقیقی اسلام آشنا شوند، از هر زمان دیگری بیشتر احساس می‌شود

۲. خامنه‌ای، سیدعلی. (دسترسی در: ۱۳۹۵/۲/۱۲). «بیانات در دیدار روحانیون و طلاب تشیع و تسنن کردستان»:

دیدار-علما،-روحانیون-و-<http://leader.ir/fa/speech/5264/> -طلاب-منطقه-کردستان.

۳. — . (دسترسی در: ۱۳۹۵/۲/۱۲). «بیانات رهبر معظم انقلاب اسلامی در دیدار اعضای مجلس خبرگان رهبری»:

بیانات-رهبر-معظم-انقلاب-<http://leader.ir/fa/speech/2080/> -اسلامی-در-دیدار-اعضای-مجلس-خبرگان-رهبری

۴. — . (دسترسی در: ۱۳۹۵/۲/۱۲). «دیدار اعضای شورای عالی انقلاب فرهنگی»:

دیدار-اعضای-شورایعالی-<http://leader.ir/fa/content/2352/> -انقلاب-فرهنگی

5. <https://fa.wikipedia.org/wiki/هوشمند> -تلفن - هوشمند

6. statista, "Number of apps available in leading app stores as of July 2015" : www.statista.com/statistics/276623/number-of-apps-available-in-leading-app-stores

7. scott, m. and sale, s. (2 May 2014) analysismason , "consumers smartphone usage May2014" : www.analysismason.com/About-Us/News/Insight/consumers-smartphone-usage-May2014-RDMV0

8. <http://leader.ir> (فروردین ۱۳۹۵)

9. <http://leader.ir> (پهمن ۱۳۹۳) ■

وارد سایت گوگل یا هر موتور جست‌وجوی دیگری شود و بخواهد اسلام را بشناسد یا نرم‌افزاری دانلود کند که او را با اسلام آشنا کند، آن قدر مطالب پراکنده و غیرمنسجم نمایش داده می‌شود که به‌سختی قابل استفاده است. لازم است که پایگاه یا فروشگاه دیجیتالی مشخص و با زبان‌های گوناگون و برخوردار از کارشناسان متخصص، در دسترس کاربران باشد تا محتوای آن را نظارت و ارائه نمایند. در این صورت، زمینه نظر مقام معظم رهبری خطاب به جوانان غربی که در نامه خود فرمودند: «... شناختی مستقیم و بی‌واسطه از این دین به دست آورید...»، محقق می‌شود و کاربران به‌راحتی به منابع اصیل دین اسلام دست می‌یابند. در نتیجه، شایسته است که پایگاه‌ها و فروشگاه‌های آنلاین اسلامی برای دانلود نرم‌افزار بدون محدودیت ایجاد شود، کاربران به استفاده از نرم‌افزارهای اسلامی ترغیب شوند، شرایط آسانی برای تولید نرم‌افزارهای اسلامی فراهم گردد و آموزه‌های صحیح اسلام از این طریق ترویج شود و در نهایت، فعالیت در این حوزه فرامرزی بوده، محدود به کشور خاصی نباشد.

منابع:

۱. آقاخانی، محمد. (دسترسی در: ۱۳۹۵/۲/۶). «نگاهی به تلاش‌های کاربران اینترنت برای باز نشر نامه رهبری به جوانان اروپا و آمریکای شمالی»:

<http://www.hawzah.net/fa/Magazine/>

نامه-رسانان-بی-نام-و-[View/4892/8223/109172/](http://www.hawzah.net/fa/Magazine/View/4892/8223/109172/)

نامه. ۲۰٪ رهبری، ۲۰٪ به ۲۰٪ جوانان، ۲۰٪ غرب، ۲۰٪ SearchText=۲۰٪/؟&LPhrase=اینستاگرام